

Sedem Bernardkovih

2.

Šli so iz šole. Tone je potlačil nekaj zvezkov v malho in stopal med večjimi, resen in počasen, kakor se spodobi. Pod Višavo se je pa Baližev Henrik oprijel Francka:

»Pri vas ste pa kradli!«

»Pa nismol« je zakipel Francek. »Kdo je pa rekel?«

Rdečelasi Henrik se je nasmejalo in široko razprostrl roke:

»Saj so bili orožniki pri vas. Misliš, da jih nismo videli? Za prazen nič ne pridejo. Kokoši ste kradli, kajpak! Ali so bile dobre?«

Francek je videl, da stoji sam sredi ceste. Vsi so se odmaknili od njega. Nekaj jih je presenečeno gledalo, drugi so se krohotali. Baližev je pa bahato oponašal orožnika, kako nekaj piše v beležnico:

»Tako, zdaj pa z nami! Tri leta ječe ali pa vrv za vrat. Jaz vam bom pokazal, tatovi!«

Tedaj je zrasel kraj njega Tone.

»Kje so tatovi?«

Močne roke so prijele Henrika za ramena.

»Pusti me!« je zasopel fant in se skušal otresti.

Tone je stisnil roke, kri mu je napolnila obraz, zasukal je Henrika in ga položil kraj ceste na tla.

»Ali boš še kričal?« je šepetal. »Ali boš še?«

»Zadavil me bo, zadavil, oče!« je tulil premagani.

Otroci so neodločno čakali. Nekaj fantičev je spravljal knjige za srajco in zapenjalo suknjiče. Tone je še nekajkrat potresel nasprotnika za lase, nato se je vzdignil.

»Še enkrat začni!« mu je zagrozil.

Oni se je počasi dvigal, otepal si je umazanijo z obleke in oči so mu divje sršele. Pogled mu je obletel vse navzoče in bruhal je:

»Če so pa bili orožniki pri vas!«

»Seveda so bili in še bodo prišli, da bodo pogledali, kdo je res kradel,« je jezno kričal Tone. »Po krivem so nas obdolžili. Le čakaj, saj se bo zvedelo in potem bo drugače!«

Prijel je Francka in sta krenila po stezi za vasjo.

»Misliš, da me zdaj ne bo več,« je sopal brat.

»Nabijem ga, prav gotovo ga nabijem,« je zagotavljal Tone. »Kaj njemu mar, če so bili orožniki pri nas. Bomo že opravili sami. Mi nismo kradli, pa amen! Kdo nam kaj more!«

Doma ju je čakalo delo. Bernardek se je zagrizel v zemljo okrog kočice. Tisto grmovje med skalami ga je jezilo. Seveda, nalašč je nekdo vrgel vanj vse ostanke, da bi prikričal svoj greh. Zato je navsezgodaj vzel sekuro in šel ter posekal vse skupaj. Prej ko je zazvonilo poldan, je bil ves breg posekan, veje so ležale vsevprek in med njimi je sopal Bernardek ter si brisal potno čelo.

Prišel je mimo Baliž, dolg in suh človek z visečimi brki, ustavil se je ob poti ter zamomljal:

»Čemu pa te grmade podiraš?«

»Drvo nam manjka, drvo,« je pomežiknil Tomaž. »Prav lepo se bodo osušile do jeseni.«

»Tako, tako,« je cmokal oni.
Nekaj časa je begal s pogledom po kamenju, potem je dejal zviška.

»Kje pa imaš tistega pretepača?«

Tomaž se je preplašeno ozrl v soseda.

»No, fanta bi mi bil kmalu zadavil. Saj pravim, niti v šolo ga ni več varno puščati. Bom že moral stopiti do učitelja, da napravi red. Kar takole na cesti ti napada ljudi!«

Bernardek se je popraskal za ušesi:

»Glej no, tega doslej še nisem vedel. Bom vprašal!«

»Le daj, drugače bom sam uredil!« je zagrozil Baliž in bahato krenil proti hiši.

Bernardek je nekaj časa skušal skladati veje na kup, potem je popustil vse in pohitel v kočo. Vseh sedem se je pravkar kobacalo od mize. Brisali so si usta, Francek je spravljaj posodo. Tone jih je pa priganjal.

»Alo, zdaj pa na delo!«

Bernardek se je nasmejal, pokimal je, da morajo biti do večera gotovi, potem je hotel vedeti, kaj so imeli z Baliževim.

»Zmerjal nas je s tatovi,« je ves rdeč dejal Francek.

»Misli, da sme napraviti, kar hoče. Saj ga nisem dosti, drugič ga bom še bolj,« je trdo povedal Tone. »No, zdaj pa gremo!«

Oče je hotel vedeti še kaj podrobnega. Potem se je ujezil. Čemu pa zmerja, smrkavec? Kaj njemu mar te stvari! Pljunil je po tleh in zdelo se mu je skoraj prav, da sta se fanta postavila. Upehan in poten je lezel za otroki v breg.

Na zadnji skali je sedel, pogledal krog sebe in naročil:

»Te veje znesemo zdaj za kočo. Kadar se bo vreme kaj kisalo in ne bomo imeli drugega dela, jih boste podelali v butare. Potem bomo zasadili drevje. In vrt bomo potegnili v breg.«

»Med skale,« je rekel Francek.

»Tudi med skalami je nekaj pedi zemlje. Nekaj bo že zraslo.«

Zagomazeli so med veje in jih začeli vlačiti proti koči. Skladali so jih na kup, kričali in se zbadali. Breg se je počasi praznil. Gole skale so se že bolj bleščale v motnem soncu, ki je pogledovalo skozi meglo.

»Samo kamenje, samo kamenje,« je mrmral Tomaž.

Poiskal je orodje in pričela sta s Tonetom čistiti korenine blizu kočice.

»Tod bi lahko potegnili vrt,« je razkladal Tone. »Zgoraj bo pa res premalo zemlje. Kvečjemu za nekaj dreves.«

»Vrt, čim več vrta,« je sanjal Bernardek. »Kaj vem, kako gre vse to. Malo bo treba pogledati. Predvsem boste spletli plot. Zdaj je zadosti vej.«

Vse popoldne so delali. Bolj ko je šlo pod večer, bolj se je kazalo sonce. No, ko je seglo do gozdov, je bilo že popolnoma jasno in pomladno. Bernardek je razkladal, da se bo napravilo vreme. Rovnica ga je hitro upehala. Postajal je med delom in pripovedoval vse mogoče stvari. Tone in Francek sta kopala poleg njega, drugi so iskali v zemlji kamenja in korenine ter jih zmetavali na kup.

»Vročje je,« je pravil Tomaž. »Seveda, zdaj bomo pili samo vodo. Na žganje še misliti ni. Ho, ko bi imel ves denar, kar sem ga zapil, to bi bilo drugače. Fantje, precej je bilo narobe, zdaj pa ne vem, če se bo dalo kaj popraviti. Pošteno bomo pljunili v roke. Čič ne da nič, Višavec pa še trikrat manj. Dajmo, fantje!«

In fantom se je dobro zdelo, da so ko odrasli, dvigali so orodje in udarjali, da so se jim bleščali potni obrazi ko umiti.

Ko je zrasel mrak, je ležal za kočo velik kup vejevja, ob vrtu je pa bil prekopan košček sveta, tri sežnje v širino in dolžino, črna zemlja se je ostro odražala od belih skal.

»To je še veliko delo, če bi hoteli obdelati ves breg,« je vzdihnil Tone, ko je oče odšel kuhat.

»Hvala Bogu, da je toliko skal,« je ravnodušno dejal Francek in odložil rovnico.

Bernardek je skakal okrog ognjišča in ko je bila večerja kuhana, so najmlajši trije že spali.

»Hej, na mizi je!«

Koj jih je minila zaspanost in so se lotili krompirja. Sprva je še bilo nekaj šuma, ropotanje žlic se je enolično ponavljalo, ko je pa zaškrebljalo po skledi, so večji odnehali. Francek je molče odnesel skledo k vodi in jo umil.

Potem so pospali, kakor je pač kateri mogel. Obsedeli so za mizo, štirje so zlezli za peč. Tomaž je nekaj časa motovilil okrog kočje, oskrbel je kozo in ko se je vrnil, ni bilo nikogar več med živimi. Pobral je najmlajše, ki so ostali za mizo ter jih znosil v posteljo.

Sredi noči se je Tone zbudil. Občutil je svetlobo in pogledal je po sobi. Oče je sedel za mizo in držal v rokah šivanje, nekaj revnega blaga. Motna petrolejka je smrdela. Utrujen se je naslonil na mizo in zadremal pri šivanju.

Toneta je tiščal dušiči zrak, da je zakašljajal. Bernardek se je zdrznil, pogledal je z okrvavljenimi očmi proti peči in začel zopet z vso naglico šivati.

Drugo jutro se je delo nadaljevalo. Ozki pas zemlje za kočjo se je širil. Med njim so stale bele skale, niso jih mogli odstraniti, lezli so mimo njih navzgor in na obe strani v breg.

Proti koncu tedna je dejal Tomaž:

»Naprej tako ne moremo. Zemlja je toliko plitva, da skoraj ne bo za nobeno rabo. Daj, Tone, zakoliči ta prostor in prepletite ga. Ponoči pride kaka žival in nam požre še tisto, kar ozeleni.«

Zapodili so se v delo in vneto pletli. Obsekavali so veje, vili trte in do večera je bil plot narejen.

Bernardek ga je upehan ogledoval z žarečimi očmi in trepljal fante po ramenih:

»Vsako leto tak kos, nazadnje postanemo še gruntarji.«

Toda na koncu vrta so se dvigale meter visoke skale in kadar jih je pogledal, je vedel, da mu je pot navzgor zaprta za vse večne čase. Kaj pomaga vse delo — iz skale ne bo napravil rodovitne zemlje.

In ko so se ustavili pred kočo, jih je spet ujezilo, da nimajo sveta kje spodaj ob vodi. Na primer tam, kjer je Mihalkova senožet. Lani je ni kosil, pravi, da ima dovolj druge zemlje. Da, če bi kar smeli izbrati in vzeti zemljo.

»Potem bi jaz vzел tiste tri njive pod cesto tule poleg Ušakarjeve hiše. Za pšenico niso ravno kaj prida, krompir je pa vsako leto dober. In morebiti še tistile travnik ob vodi, tam, kjer zavije bližnjica v Podgorje. Potem bi lahko redili kravo.«

»Ponekod imajo toliko sveta, da orjejo s stroji,« je pripomnil Tone.

»Tam so gotovo bogati ljudje.«

»Bogati,« je kimal oče. »Kaj bi ne bili bogati!« ;

»Pa če zadene tak stroj na kamenje?« je podvomil Francek.

»Na tistih njivah ni kamenja.«

»Da ga ni?«

Potem je seveda delo lahko. Francek se je ozrl v breg. Kadar je udaril, je zahreščalo pod rovnico. In kdo ve, kolikokrat bo še treba

pobirati kamenčke z grede. Tam pa kar zarezajo v zemljo in mimogrede obrnejo njivo. Videl je pred seboj, kako gre drevo lahko in veselo po zemlji.

»Zakaj pa Baliževi nočejo napraviti vrta?«

»Nočejo pač,« je skomignil Bernardek.

»Saj imajo njivo pod cesto.«

»Pusto njivo! Koliko pa je vredna!« je zaničljivo zamahnil Francek.

»Vsakdo ve zase najbolje,« je rekel Bernardek. »Glejmo, da bomo naše dobro uredili. Baliževi si bodo že pomagali na kak način.«

»Saj si že pomagajo,« je rekel Tone kakor sam zase. Oče ga je ostro pogledal. Fant je povetil oči, ni se pa mogel znebiti svojih misli, ki so ga grizle že teden dni.

»Pusti jih v miru,« je dejal oče, preden so legli spat. »Že tako te gledajo postrani.«

»Saj jim nič nočem,« je rekel Tone.

Legel je in še dolgo strmел v strop.

(Dalje.)